

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра дитячої хірургії

ОБ'ЄДНАННЯ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ

*До 85-річного ювілею
кафедри дитячої хірургії*

Науково-практична конференція
з міжнародною участю

18–19 травня 2023 р.

Тези доповідей

Одеса ОНМедУ 2023

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра дитячої хірургії

ОБ'ЄДНАННЯ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ

*До 85-річного ювілею
кафедри дитячої хірургії*

Науково-практична конференція
з міжнародною участю
18–19 травня 2023 р.

Тези доповідей

Одеса ОНМедУ 2023

УДК 617-053.2(043.2)
О-13

Редакційна колегія

О. О. Лосєв, М. Г. Мельниченко,
В. М. Аплевич, Л. Б. Елій

Відповідальна за випуск

д. мед. н., професор М. Г. Мельниченко

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Одеського національного
медичного університету МОЗ України
Протокол № 5 від 30.03.2023 р.*

Об'єднання науки та практики: до 85-річного
О-13 ювілею кафедри дитячої хірургії : наук.-практ.
конф. з міжнар. участю. Одеса, 18–19 травня 2023 р. :
тези доп. [Електронне видання] — Одеса :
ОНМедУ, 2023. — 356 с.
ISBN 978-966-443-124-5

Збірка містить тези доповідей учасників науково-практичної конференції з міжнародною участю, які об'єднані за тематичними напрямками, а саме: питання історії розвитку дитячої хірургії на Одещині та в Україні, сучасні досягнення дитячої хірургії та педіатричної науки в Україні, сучасні особливості викладання клінічних дисциплін у медичному вищому закладі освіти.

УДК 617-053.2(043.2)

ISBN 978-966-443-124-5

© Одеський національний
медичний університет, 2023

4. Implementation of training on virtual patients at Zaporozhye State Medical University / O. Furyk, M. Avramenko, A. Bilay, A. Pavlenko // MEFANET JOURNAL. — 2017. — Vol. 4 (1). — P. 25-26.

5. Lopina N. Components of Case Based Education in Studying Internal Medicine Based on Modern Educational Web-Technologies / N. Lopina // Conference Best practice for research teaching in medical education. — Pács, Hungary, 2018. — P. 31.

6. Використання кейс-методу для формування комунікативної компетентності у студентів медколеджів / Кобися В. М. Львів: Науково-видавничий центр “Sci-conf”, 2020. — С. 437-441.

Старець О. О. — д. мед. н., професор, завідувачка кафедри пропедевтики педіатрії, Одеський національний медичний університет, olena.starec@onmedu.edu.ua

Хіменко Т. М. — к. мед. н., доцент кафедри пропедевтики педіатрії, Одеський національний медичний університет, tetiana.khimenko@onmedu.edu.ua

Лосєва К. О. — к. мед. н., доцент кафедри пропедевтики педіатрії, Одеський національний медичний університет, kateryna.losieva@onmedu.edu.ua

Федоренко О. В. — к. мед. н., доцент кафедри пропедевтики педіатрії, Одеський національний медичний університет, oksana.fedorenko@onmedu.edu.ua

Кочкаръов О. В. — медичний директор ТОВ ЦМД «Магни Тайм», лікар-рентгенолог вищої категорії, akochkarev1980@gmail.com

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ НАДАННЯ ЕКСТРЕНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ І ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЙ У ПЕДІАТРИЧНУ ПРАКТИКУ ТА ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЦЕС

Вступ. Принципи надання тактичної екстреної медичної допомоги (ТЕМД) (ТЕСС — Tactical Emergency Casualty Care) в

цивільних умовах постраждалим є відносно новими підходами в екстреній медичній допомозі. Сьогодні в усьому світі триває процес розробки та внесення змін до стандартів надання медичної допомоги постраждалим в межах ТЕМД на догоспітальному етапі. Триває також розробка алгоритмів надання невідкладної допомоги дітям в тактичних умовах на догоспітальному етапі, що знайшло відображення у протоколі ТЕСС Pediatric Guideline. В Україні протоколи надання екстреної медичної допомоги постраждалим ще донедавна (до початку повномасштабного вторгнення) не в повному обсязі відповідали чинним стандартам з ТЕМД у світі. Що стосується особливостей невідкладної допомоги дітям в тактичних умовах, то вони і досі ще не відображені у відповідних нормативних документах МОЗ України [1–4].

Мета дослідження: оцінити ефективність підходів до навчання медичних працівників, здобувачів освіти, представників служб швидкого реагування та інших зацікавлених цивільних осіб згідно з адаптованими настановами щодо надання ТЕМД допомоги дітям в умовах воєнного стану та екстремальних ситуацій.

Матеріали і методи. Дослідження проведено на базі симуляційного класу кафедри пропедевтики педіатрії ОНМедУ протягом вересня 2022 р. — квітня 2023 р. В основу навчальної програми покладено рекомендації Комітету з ТЕМД постраждалим та рекомендацій Американської колегії хірургів щодо методів зупинки масивної кровотечі (С-ТЕСС&StB) і чинної настанови МОЗ України [4-6]. Кафедра отримала ліцензійну згоду на використання матеріалів С-ТЕСС в педагогічному процесі, а викладачі є сертифікованими інструкторами курсу “Stop the bleed”. Протягом зазначеного періоду навчання за оновленою методикою пройшло близько 300 слухачів. Слухачі відпрацьовували навички щодо зупинки масивної кровотечі, такі як тиск на рану, тампонада рани, накладання стисної пов'язки, накладання турнікета.

З метою оцінки ефективності проведення тренінгу нами було розроблено ситуаційні й тестові завдання, які використовувалися як вхідний та заключний контроль. Анонімну анкету використовували для визначення рівня задоволеності слухачів щодо форм педагогічного процесу (доступність викладання матеріалу, можливість опанування практичних навичок тощо).

В анкетуванні взяли участь 117 слухачів тренінгів. При аналізі даних їх було розділено на дві групи: до першої групи увійшли медичні працівники (65 слухачів), до другої — цивільні особи інших спеціальностей (52 слухачі).

Засвоєння матеріалу оцінювалося шляхом успішного вирішення щонайменше 85 % ситуаційних завдань і тестів та демонстрації правильної послідовності та методики виконання практичних навичок. Задоволеність курсантів визначалася шляхом аналізу відповідей на запитання, запропонованих в анонімному анкетуванні. Анкета містила запитання щодо оцінки респондентом якості організації та змісту тренінгу, можливості опанувати практичні навички та значущості отриманих знань для слухача, які необхідно було оцінити за п'ятибальною шкалою.

Ситуаційні та тестові завдання були направлені на використання слухачем отриманих теоретичних і практичних знань для прийняття рішення щодо алгоритму дій у разі чотирьох типових ситуацій: 1) побутова травма; 2) дорожньо-транспортна пригода (ДТП); 3) обвал будівлі; 4) перестрілка в місті з наявністю кількох жертв. Проведено аналіз засвоєння практичних навичок і теоретичних знань на прикладі вирішення ситуаційних завдань. Виявлено найбільш розповсюджені помилки та проаналізовано, чи є різниця у ступені засвоєння матеріалу в першій та другій групі. Статистична обробка даних здійснювалась із застосуванням програмного забезпечення STATISTICA 12. 0.

Результати дослідження. Усі слухачі успішно опанували практичні навички та змогли продемонструвати правильне їхнє виконання. Слід зазначити, що під час тренінгів усі учасники виявляли високу вмотивованість і зацікавленість. Після проходження теоретичної та практичної частини ми проводили відпрацювання отриманих знань шляхом вирішення ситуаційних завдань з подальшим дебрифінгом. Відмічено, що в когорті в цілому слухачі краще виконували завдання 1-го та 4-го типу, які стосувалися побутової травми та перестрілки в місті з наявністю кількох жертв. Причому слухачі першої групи не припускали помилок у цих завданнях, а в другій групі помилялися у 30,77 та 15,38 % випадків відповідно. У завданнях 2-го та 3-го типу (ДТП та обвал будівлі) помилялися частіше як в першій так і в другій групі. Ча-

стота помилок становила від 18 до 38 %, без значущої статистичної різниці між групами. Виявлено найчастіші помилки, яких було припущено при виконанні завдань: рятівник не впевнився у власній безпеці та почав надавати допомогу в зоні небезпеки (19,66 %); рятівник не викликав швидку вчасно або зовсім забув це зробити (30,77 %); рятівник наклав турнікет постраждалому за відсутності ознак масивної кровотечі (12,82 %) або не наклав турнікет (при його наявності), коли це було показано (2,56 %); рятівник перемістив постраждалого після ДТП без потреби (14,53 %); рятівник неправильно здійснив сортування постраждалих (16,24 %). Робота над ситуаційним завданням сприймалась слухачами охоче, давала змогу їм зрозуміти, в яких цивільних ситуаціях вони можуть зустрітись із необхідністю використання отриманих навичок та закріпити набуті знання.

При аналізі даних анкетування виявлено, що 100 % респондентів в обох групах вважали, що знання, отримані на тренінгу, були для них новими та корисними, і що вони будуть рекомендувати пройти цей тренінг своїм друзям й колегам. Організація тренінгу та значущість отриманих знань були оцінені всіма респондентами у «5,0» балів. Середня оцінка змісту й оволодіння практичними навичками були «4,97±0,18» та «4,92±0,37» бала відповідно.

На запитання «Чи маєте Ви при собі, вдома або в машині аптечку із сучасними ліцензованими засобами для надання невідкладної домедичної допомоги у разі масивної кровотечі у дорослого чи дитини?», — «так» відповіли лише 17 респондентів. Усі вони були з першої групи. Таким чином, чверть (26,15 %) медичних працівників ще до проходження тренінгу мали необхідні засоби для зупинки кровотечі. Жоден представник другої групи не мав вищезазначені засоби. Майже всі респонденти, які відповіли на попереднє питання «ні», зазначили, що проходження тренінгу спонукало їх до придбання індивідуальної аптечки із сучасними ліцензованими засобами для надання невідкладної домедичної допомоги у разі масивної кровотечі, а саме 100 % респондентів першої групи та 92,31 % респондентів другої групи. Четверо респондентів другої групи (7,69 %) відповіли, що ще вагаються.

Висновки

1. Застосована методика активного навчання, спрямована на передачу знань і формування навичок, є високоефективною як з точки зору результатів навчання, так і задоволеності слухачів.

2. Адаптовані матеріали і рекомендації щодо надання тактичної екстреної медичної допомоги дітям в умовах воєнного стану та екстремальних ситуацій можуть використовуватися для навчання медичних працівників, здобувачів освіти, представників служб швидкого реагування та інших зацікавлених цивільних осіб.

Література

1. Наказ МОЗ України від 05.06.2019 р. № 1269 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги».

2. Розпорядження Кабміну України від 22.09.2019 р. «Про схвалення Концепції розвитку системи екстреної медичної допомоги».

3. Наказ МОЗ України від 09.03.22 р. № 441 «Про затвердження порядку надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах».

4. Наказ МОЗ України від 15.03.2022 № 488 «Про затвердження Медичних рекомендацій щодо надання екстреної медичної допомоги постраждалим на догоспітальному етапі в умовах бойових дій/воєнного стану».

5. <https://www.c-tecc.org/guidelines>

6. <https://www.stopthebleed.org>

<i>Капліна Л. Є., Виходченко Л. О., Павленко Т. С., Ющак І. О., Стрельцов М. С.</i> Складний хірургічний пацієнт у соматичному відділенні	302
<i>Капитальян М. А., Вансович В. С., Котік Ю. М.</i> Спадкоємність викладання загальної хірургії та дитячої хірургії здобувачам освіти Одеського національного медичного університету	306
<i>Кузьменко Н. М.</i> Методика викладання дисципліни «Сестринська практика» за допомогою кейс-технологій	310
<i>Старець О. О., Хіменко Т. М., Лосєва К. О., Федоренко О. В., Кочкар'єв О. В.</i> Впровадження принципів надання екстреної допомоги дітям в умовах воєнного стану і екстремальних ситуацій в педіатричну практику та педагогічний процес	312
<i>Shyluk M. B., Sobchenko D. A., Anchev A. S., Ukpabi Ikechukwu Kingsley.</i> Features of teaching the subject “General and pediatric surgery” to foreign students at the medical university.....	317
Розділ 10. ОСОБЛИВОСТІ БОЙОВОЇ ТРАВМИ.....	321
<i>Діланян І. Р.</i> Війна в Україні і педіатрична медицина	321
<i>Запорожченко Б. С., Колодій В. В., Беспалько М. Г., Холодов І. Г., Шевченко В. Г.</i> Вивчення впливу гідролізату колагену на регенеративний процес в м'яких тканинах при бойовій травмі	325
Розділ 11. СТЕНДОВІ ДОПОВІДІ	330
<i>Алєвич В. М., Павленко К. В.</i> Особливості діагностики та лікування дисплазії кульшових суглобів у дітей з гіпермобільним синдромом	330
<i>Мельниченко М. Г., Белестов І. С., Діланян І. Р., Дибчинська Н. А., Елій Л. Б.</i> Випадок перфорації стравоходу риб'ячою кісткою у дитини	333
<i>Рибальченко В. Ф., Русак П. С., Невірковець А. А., Рибальченко І. Г., Козачук В. Г.</i> Синдром Пайра у дітей — погляд на проблему	338
Іменний покажчик.....	343